

~~894.54.7.1~~ ~~1907~~ 78.1

TYÖVÄEN LAULUJA JA RUNOJA

⋮
TYÖVÄENLIIKkeen
KIRJASTO

TURKU 1907
AMMATTILAISTEN KIRJAPAINO O.-Y.

TYÖVÄEN LAULUJA JA RUNOJA

TYÖVÄENLIIKkeen
KIRJASTO

TURKU
AMMATTILAISTEN KIRJAPAINO O.-Y.
1907

1. TYÖVÄEN MARSSI.

Käy eespäin, väki voimakas!
Äl' orjajoukko halpa
Täst' alkain ole, tarmollas
Sä särje tieltäs salpa!
Mink' kuntos keksii, kirves lyö,
Se olkoon vapauden työ,
Jonk' eestä poistuu sorron yö!

Nyt vapauden aika on
Jo tullut meille jalo
Ja vihdoin vievät voittohon
Meit' toimi, taito, valo,
Se toim' on meille olemus
Ja taito se ja valkeus
On hengestämme heijastus.

Ja auttain näiden avujen
Tiell' oikeen vapauden
Me voimme voittaa veljeyden
Ja tasa-arvoisuuden.

Ei rientoa tällä turha lie,
Kun ainoastaan tää on tie,
Jok' kansat kunniahan vie.

Työ käsiemme, hengenkin
Siis ylevää on työtä;
Työ tehty kourin jäntevin
Voi poistaa hengen yötä.
Tok' kunnian ei halu vaan
Saa meitä työhön, toimintaan,
Mut myöskin onni synnyinmaan.
Toukko.

2. TYÖVÄEN JOUKOT.

Sävel: Ilmojen kautta, lintujen teitä j. n. e.

Työväen joukot, liittykää kaikki
Veljimme kautt' yli ympäri maan.
Vapaasti soi sana nyt mahtavasti
Kutsuen kansoja toimintahan:
Orjuuden haudasta
Kunniakkaan
Sankarityöhön jo
Kiiruhtakaa!

Vaatteet ken tehdä saa,
Ken pitää rikkaat leivässä,
Vaan itse ompi hädässä? —
Ne proletaarit ompi, työn raskaan
raatajat.

Ken aamusella varhain
Jo työnsä alottaa,
Ja herkut mukavuudet toisille toimittaa,
Ken pyörää maailman pyörittää,
Vaan oikeutta vaille jää? —
Ne proletaarit ompi, työn raskaan
raatajat.

Ken orjan kahleet kantoi,
Tyrannein laittamat,
Myös henkensäkin antoi,
Milloin he sotivat,
Se oli kansa onneton,
Sun, huomaa, pettäneet he on,
Nyt nouskaa proletaarit, työn raskaan
raatajat!

Siis voimat kaikki kootkaa,
Luo lipun punaisen,
Ja vannokaamme voittaa,

Kansalle vapauden
Siis hirmuvalta maahan vaan,
Ja rauha koko maailmaan.
Nyt taisteluun siis joukot, työn raskaan
raatajat!

Jos ootte yksimieliset,
Niin valta teidän on.
Vapaus teitä tervehtää
Jos käytte liittohon.
Kuin myrsky, eespäin rynnätkää,
Päin vaikka tykkein jyrinää.
Niin voittaa proletaarit, työn raskaan
raatajat.

Suom. Taartto.

4. INTERNATIONALE.

Työnorjat sorron yöstä nouskaa!
Maan ääriin kuuluu kutsumus;
Nyt ryskyin murtuu pakkovalta,
Tää on viime ponnistus.
Pohja vanhan järjestyksen horjuu.
Orjajoukko taistohon!
Alas lykkää koko vanha maailma,

Ja valta teidän silloin on!
Tää on viimeinen taisto,
Rintamaamme yhtykää!
Niin huomispäivänä
Kansat on veljet keskenään.
Tää on viimeinen taisto,
Rintamaamme yhtykää,
Niin huomispäivänä
Kansat on veljet keskenään.

Ei muuta johtajaa, ei luoja
Kuin kansa kaikkivaltias,
Se yhteisönnön säättää, suojaa,
Se on turva tarmokas.
Eestä leivän, hengen, kunniamme
Yössä sorron, turmion
Kukin painakaamme palkeitamme,
Kun käymme työhön, taistohon!
Tää on viimeinen taisto;
Rintamaamme yhtykää,
Niin huomispäivänä kansat
On veljet keskenään!

Lait pettää, hallitukset sortaa
Verot köyhälistön verta juo

Ja köyhän ihmisoikeuskin
Ompi tyhjä lause tuo!
Pois jo kansat holhouston alta!
Veljeyden sääntö on:
Kellä velvotusta, sillä valtaa
Ja oikeutta olkohon!
Tää on viimeinen taisto;
Rintamaamme yhtykää,
Niin huomispäivänä kansat
On veljet keskenään!

On kurjan kurjat kunniassaan
Raharuhtinaat nuo röyhkeät,
Ei koskaan tee ne itse työtä,
Vaan ne työtä ryöstävät.
Varat kansan hankkimat on menneet
Kaikki konnain kukkaroon.
Pois kansa velkansa jo vaatii;
Nyt ryöstösaalis tuotakoon!
Tää on viimeinen taisto!
Rintamaamme yhtykää,
Niin huomispäivänä kansat
On veljet keskenään!

Työmiehet, kyntäjät ja kaikki
Työkansan joukko nälkänen!

Maa meidän on ja olla täytyy,
Vaan ei laiskain lurjusten.
Nälkä meill' on aina vieraanamme,
Vaan kun korpit haaskoiltaan
Me kerran kaikki karkoitamme
Niin päivä pääsee paistamaan.
Tää on viimeinen taisto;
Rintamaamme yhtykää
Niin huomispäivänä kansat
On veljet keskenään!

5. KÄVELYRETKIMARSSI.

Sävel: Hür tornvaktens tular.

Nyt uljaasti astukaamme!
Kesäpäivämme on, mieli myös pelvoton
Huolet hetkeksi poistakaamme
Sekä näyttäkäämme herroille, mi voima
meill' on.
Kun me yhdessä ponnistamme
On voitto varmaan meille tuleva.
Lippu korkeelle vaan ylös liehumahan
Jotta nähdä saa sen värin purppuraisen.
Ja tietää myös kansan tahdon

Nuo valtaherrat, kaiken riistäjät.
Nyt ei mahtinsa saa meitä lannistumaan

Me vaaditaan:

∴ Ääniaisteikko pois!

Kenpä kärsiä vois,

Että järkeä, kuntoa Suomessa vaan

On rikkailla. ∴

Me yksinkö aherramme

Kaikkein raskaimman työn, tuskin
lepoa yön!

Lohdutukseksi kuulla saamme,

Että Luoja muka köyhät laitto

kärsimähän!

Nyt me näytämme sortajille

Ja määrämme työpäivän pituuden.

Tiedon hankintahan aikaa vaaditahan

Emme orjina noin enää olla nyt voi:

Nyt koittaaapi aika uusi,

Mi vapautta köyhillekin suo.

Nyt me innolla vaan käydään

taistelemaan

Ja vaaditaan

∴ Tuntiin kahdeksahan

Työaik' alenemaan

Sekä tulokset työstämme kuuluviksi

Meill' itselle. ∴

Pois poistetaan viinan valta!
Väkijuomat kuin kansamme onnea syö,
Kovin näyttävi katkeralta,
Kun nuo tunnottomat orjillensa myrk-
kyä myö!

Se on kansamme veren hinta
Mi väkijuomain kautta kiskotaan.
Sitä aatelit keittää ja porvarit myy,
Kun juoppouskasvaa — se kansan onsy
Myös vankilaluolat täyttyy,
Ja vaimot, lapset kuihtuu kyyneliin
Kieltolaki me vaan nyt jo vaaditahan:
Se vaaditaan,
:: Myrkkyjuomien vuo,
Mi turmion tuo,
Se on tunnoton, ken sitä puolustaa voi.
Siis myrkky pois! ::

M. S.

6. EESPÄIN!

Sävel: Porilaisten marssi.

Liehu, lippu punainen,
sä tunnus vapauden, veljeyden, yhden
vertaisuuden!

Miehet, naiset yhtehen
jo astukaamme liittovalat vannaen!
Eespäin! On jo taistelo,
kun sorto syö ja meiltä vei jo rikkaat
maan ja omaisuuden;
mi on työmme tuotanto,
sen väkivalloin riistäjät ne ryösti jo.

Omaamme ei
koht' enää heille suoda.
Rosvot min vei,
sen täytyy meille tuoda;
leipää vaatii lapsemme
nuo kannattajat
tulevaisen kansamme.

Onnekas olo täytyy luoda!
Sorrosta vapaa. Pois rahavaltiaat!
Eespäin, me miehet, naiset innokkaat
me valloitamme yhteisiksi isäin maat.

*

Kuulkaa: ne luoja meille loi
ja aarteet antoi, kun hän tahtoi meitä
johtaa hengen työhön,
ja hän ehdot siihen soi —
ne rikkaat riisti, orjankahleet meille toi.

Meidät syöksi sorrollaan
he rasituksiin, kärsimyksiin, vaivoihin
ja hengen yöhön.

Niitä nyt me poistetaan,
vuoks' oikeuden, vapauden taistellaan.

Oikeus ain'
on kalliin johtehemme,
vapaus vain
on suurin rikkautemme
meidän on ne jumalat
ja niiden valtaa
kaikki kansat toivovat.

Kauvan ei paina kahlehemme:
yhdessä olemme vahvat voimakkaat;
Eespäin! Te toivon liput liehukaat:
me vallotamme uudet olot onnekkaat!

— 8. —

7. TYÖVÄEN LAULU.

Sävel: Oi kehtomme sä.

Kuin aallot vahvat vyöryvät
Ja toinen toistaan työntävät,
Niin joukko meidän ryntäjä.
Toiveemme huudot helkähtää,

Vapautta vaan
Me tahdotaan —
:: Yks' oikeus,
Pois eroitus,
:: Se meill' on aatteen perustus. ::

Ken enään vastaan nousiskaan,
Ken sortaa meitä tahtoiskaan? —
Me kyllin kärsitty jo on
Ja onnest' oltu osaton.
Raadettu vaan
On ainiaan,
Ja toivoa.
Ei nauttia
Me saatu valon aikoja.

Nyt oomme nousseet taistohon,
Henkemme pyrkii valohon,
— Me ihmisarvoon tahdotaan
Ja yhteistyöhön, toimintaan;
Siis sorto pois,
Ett' onni ois
Ei yksien,
Vaan kaikkien,
— Se toivomme on ainainen.

Säle.

3. TULLOS LIPPUMME LUO.

Sävel: Oi kehtomme sä.

Sä lippu puhdas, punainen,
Sun juurellasi taistellen
Me luomme olot onneksaat,
Poistamme puutteet painavat.

Vaikk' kuinka ois',
Nyt kahleet pois!
Ne rikki vaan
Me murretaan!

Ja vapauden valkamaan
Me uljahasti astutaan,
Me taistellaan, me voitetaan
Ja lippuamme seurataan!

Oi köyhä kansa Suomessa,
Kun rahavallan kahleita
Niin kauan olet kantanut,
Oot kärsinyt, oot rukoillut!

Nyt aika on,
Käy taistohon!
Ken jäis pois?
Se raukka ois'

Kun huuto kuuluu kautta maan:

Jo nouskaa köyhät toimintaan!
Hei! Aattehemme eestä vaan
Nyt voittohon tai kuolemaan!

M. S.

9. JOUDU, AIKA.

Sävel: Talvi on jo laannut.

Nyt on aika köyhälistön nousta,
Veljet, siskot liittoon liittykää,
Aika jännittää jo tiedon jouta,
Valistusta kaikki etsikää,
Se on taistelussa vahvin voima,
Tiedon eessä kulta murenee
Rikkahien sorto lakkaa tuima,
Tiedon aseilla kun taistelee.

Vanhat harhaluulot poijes heitä,
Etsi todellista tietoa,
Ällös salli silmiäsi peittää
Kavaluuden valheverholla.
Köyhienkö yhä täällä täytyis
Kärsii rikkahien sorrontaa?
Puutteen alla vaikka itse nääntyis,
Työnsä tulot heille lahjoittaa?

Joudu, aika? Joudu kulta-aika,
Jolloin valta väistyy vääryyden,
Jolloin köyhät nostaa tiedon taika,
Syömme täyttää aate veljeyden.
Katkeruus ja viha katoapi,
Sovinnossa kaikki toimitaan,
Silloin työväen aate voiton saapi,
Uusi onnelamme raketaan.

M. S.

10. MARSSI.

Sävel: Pojat, kansan urhokkaat.

Miehet naiset, neitoset,
Jo kutsuu meitä aika tää, nyt yhteis-
työhön yhtykäämme.
Suuri alettu on työ,
On poistettava ihmiskunnan sorron yö!
Pois, pois pikkuriidat pois,
Ja kaikki turhat kinailut, nyt veljinä
me liittykäämme
Yksin mielin taisteluun!
Viel' vastassamme valta vääryyden
on suur',

Kaikkialta

Jo sorron täytyy väistää,

Vaiheenvalta,

Saat vastuksesi meistä!

Eespäin kaikki rientäkää,

Se ihmiskunnan vapauden tie on tää!

Kansojen Luoja auttaa meitä,

Totuuden voittohon vain aina luotamme

Eespäin on meidän tunnussanamme!

Totuuden täytyy kerran päästä voitolle

Suomen työtätekevät,

Viel' kauvemmin ko kärsittäisi kapi-
taalin hirmuvaltaa? —

Noustaan, yhteenliitytään,

Valloittakaamme itsellemme aika tää.

Kyllin kärsitty jo on.

Nyt kahlehemme katkasemme koho-
amme sorron alta,

Eikä ijäss' ikien,

Saa rahavalta painaa meitä orjuuteen.

Siis rivihin,

Nyt vapaus jo koittaa,

Mi kallihin,

Sen tahdomme nyt voittaa.

Kaikki, joissa henki on,
Nyt vapauden eestä käydään taistohon.
Voimaamme vääryys ei voi voittaa.
Totuuden voittoon vain aina luottakaat!
Eespäin nyt veikot, siskot uljahat,
Te sorrettujen vapauden puoltajat!

M. T—a.

II. KÄY TYÖHÖN!

Käy työhön, työmies, uutteraan,
Käs' veljen käteen liitä!
Kaikk' kaikk' kaikki työhön tarvitaan,
Ei yhden voimat riitä.

Käy työhön, työmies, hartaaseen,
Sun aamus alkaa koittaa!
Ja kuule, virttä vapauden,
Jo kuorot suuret soittaa!

Käy työhön, kanssas uskallus,
Ei syitä sulla pelkoon.
Ja rakkaus ja oikeus
Sun työtäs ohjaelkoon!

Käy työhön, työmies, kiireimmin,
Äl' unteloita vuota!
Äl' usko armo-antimiin,
Mut' omaan voimaas luota!

Käy työhön, työmies, suoriin tie
On aineen tie — mut' malta:
On valtaa kaks: yks kullan lie,
Mut' hengen ylivalta!

Ne raukes kätten raadannat,
Ne valkeni kuin vaate,
Mut' sun on määrät korkeemmat,
On ihanteet ja aate.

Ja ihantees on ihmisyyys
Ja aattees hyvän voitto,
Ja vapaus ja veljeys
Ja onnen aamunkoitto.

Siis työhön! Työssä luottamus,
Ei syitä sulla pelkoon,
Ja yhteis-onnen oikeus
Sun työtäs siunaelkoon!

Severi Nyman.

Siis ylös aate-siskot, veikot
edestä kansan, synnyinmaan.
Me yksitellen ollaan heikot,
vaan yhdessä kun taistellaan:
Niin koko maailman voimme voittaa
ja ainoastaan hävittää
Voimme kahleemme, ei enempää,
taas vapauden kannel soittaa.
Siis aatteen puolesta, olkaamme
urhokkaat!
Mars, eespäin mars! ja vaikka kuolohon.
On voitto meidän, on!!
Saarto.

13. VUOSISADAN RAUNIOILLA.

Nouskaa, lapset Väinön kansan
Uutta aikaa alkamaan!
Uudet aatteet, ihanteiset
Pääsevät jo kahleistaan.

Loppukoon jo veljesvihat,
Alkakaamme uusi työ,
Jotta vihdoin ihmiskunnan
Vapauden kello lyö.

Kaikki kansat kutsuu meitä
Sortovaltaa suistamaan,
Alas pappeus ja raha,
Alas viina kautta maan!

Särkenyt on kapitaali
Järjestyksen perheisen,
Poistunut on sopusointu
Keskuudesta ihmisten.

Luonnon henki kutsuu meitä
Yhteistyöhön sointuisaan,
Joilla kyyneleet ja riidat
Keskeltämme poistetaan.

Nouse, nouse, Väinön kansa
Uutta aikaa alkamaan!
Nouse kansain veljestyöhön
Pimeyttä poistamaan!

M. K—a.

14. EI SORRUTA.

Sävel: Waasan marssi.

Oi kevät, kaunis toukokuun,
Sun kanssas kaikki kirkastuu.

Sun helmassas on vapaus
Ja suuri elon innostus.

Me intoillaan
ja riemuitaan,
me laulellaan
kun astutaan —

vaikk' onkin nälkää, kurjuutta,
niin elohon
vain mieli on,
ei herrain alle sorruta.

Työpäivä tuntiin kahdeksaan! —
Tuo määrä mieliin painetaan.
Sen vuoksi menee elon työ,
Vaan lapsiltamme poistuu yö!

Työ jaloa
on ihmisen,
mi onnea
luo kansojen.

Vaikk' onkin nälkää, kurjuutta,
niin uusitaan
me olot vaan,
ei herrain alle sorruta.

Ja kerran kevät kirkastuu
Ja koittaa kansain toukokuu,

On valitseva oikeus
Ja pyhä, kallis vapaus,
Kun riemuitaan
ja soitellaan,
kun astutaan
ja laulellaan,
ei nähdä nälkää, kurjuutta,
ja ilohon
ain' mieli on,
vaan pois on herras-sortaja!
Valpas.

15. VAPAUS LAULU.

Sävel: Sä Pohjolan maa ikituuturinen j. n. e.

Tuo kaukainen ranta jo tuoll' häämöttää,
Jos myrskyt ja taistelot vois' voittaa.
Nyt uupuneet jäntereet jännittäkää,
Siell' onni, tyytyväisyys meille koittaa.

Vaik' toivomme täällä nyt on hämärää.
Se siellä jo kirkkahana selkee.
Pois taistelun vaivat ja myrskyinen sää
Kun onni meidät sylihinsä sulkee.

Ja orjuutta siellä ei tunnetakkaan,
On piiskat ja piiskuritkin poissa.
On rauha ja rakkaus kaikilla vaan
Ja työtä tehdään riemun laulelmoissa.

Ei syytöntä nähdä siell' kärsimässä
Ja toinen ei toisen omaa ryöstä.
Ovat veljiä kaikki keskenänsä,
Ei heikompaa nälkäkuoloon syöstä.

Ei kahleilla oo siellä kiinnitetty
Se henki mi asuu rinnassamme.
Vaan vapaasti toimii, ei työ keskey,
Me itse valon tietä viitoitamme.

Ei onnemme maata me etsimähän
Käy pilvien, avaruuden takaa —
Me tänne se kaikille rakennetaan
Ja silloin vihat, salavainot lakkaa.

On känsäiset kätemme viel' haavoissa,
Ne on merkkiä orjuus-ajan työstä,
Ne aineita kokoo, joist' on nouseva
Uus' onnelamme ylös sorron yöstä.

Het' rakennustöihin sä ystävän käy,
Nyt liittyy jo veli joukkohomme!

Vaik' valmiina työmme ehk' meille ei näy
Jää kuitenkin työ tehty lapsillemme.

Nyt liittykää joukkoon jok'ainoa jo
Kellä henki vielä on rinnassanne!
Kun tyrannit lyömme, niin saa sovinto
Ja rauhan rusko purppuroida maamme.

M. S.

16. VALA.

Sävel: Kuullos pyhä vala.

Vannokaamme vala vapaudelle!
Kansan vapautta aina puollamme.
Voimamme ja työmme,
Sille uhratkaamme!
Terve, vapaus,
Tasa-arvoisuus!

Kaikki hirmuvallat alas kaadetaan,
Ettei vapautta kukaan sortaa saa.
Sille henkemmeikin,
Sydänveremmeikin,
Iloll' annetaan,
Jos vaan tarvitaan.

Luoja, vapauden kuule vala tää,
Ettei vala tämä täyttämättä jää!
Viime sanat olkoon,
Kuolo koska tulkoon,
Veljeys, Vapaus.
Tasa-arvoisuus!

M. T—a.

17. TYÖ JA VAPAAUS.

Työn kautta varttuu vapaus,
Ja kasvaa onni maan,
Työ onmpi onnen perustus,
Työ padot murtaa vaan
Kuin koski vuolas, mahtava,
Käy vapauden vuo,
Se murtaa esteet matkalla
Ja oman uran luo.

Sä muista, ett' oot ihminen,
Et kurja orja maan,
Sun tiesi käypi taistellen,
Se ohjaa parempaan,
Jos tiedät, että vapaus
Työn hedelmänä on
Ja tosi onnen perustus
Työ, toimi moitteeton.

Et silloin kurja orja lie,
Kun työtä teet kuin mies,
Työ onnehen sun kerran vie,
Ja sileä ompi ties.
Ken orja on? Ken vapaa on?
Sen nähdä vielä saat,
Kun kautta ajan aallokon
Käy aatteet voimakkaat.

Käs' lyö'ös veljen kätehen,
Ja käyös liittohon,
Ken yksin astuu kamppaillen,
Sen matka pitkä on,
Mutt' liitossa jos taistellaan,
Niin taival lyhenee!
Siis työmies, yhdistyen vaan,
Sä työtäs uuraast' teet!

Yrjö Veijola.

18. SOI LAULUNI.

Soi lauluni, heljänä helkkyös vaan
Läpi usvan synkkähän yöhön.
Elä säikkyös hornan valtaakaan
Vaan huutaos kansalle: *työhön!*

Pahat henget ne taas ovat irrallaan
Ja valta on valheella suuri,
Ja on kuni sortuisi oikeus maan
Ja murtuisi totuuden muuri.

Ei, ei! Tuhat kertaa, kansani ei
Me anneta vääryyden voittaa,
Ei enään uinuta unta me, ei
Me tahdomme voimia koittaa.

Me tahdomme puolesta oikeuden
Vaikka vuoria suuria siirtää.
Ja lippumme kaikkien veljeyden
Me merkiksi tahdomme piirtää.

Ja laulain käymme me taistelohon,
Jalo, suuri on tehtävä meillä,
Ja uskomme olkoon horjumaton,
Ei olla me väärillä teillä.

Siks' kansain, kuule sun laulajias.
Ja nouse, ja taistohon herää!
Käy miehissä vastaan sortajias:
Nekin joukkonsa taistohon kerää.

Näin uljaana puolesta vapauden
Käy Suomi — ja aika sen näyttää.
Ettei ole orjuus kohtalo sen,
Joka kunnolla osansa täyttää!

Säle.

19. MARSSI.

Sävel: Meil' Pohjola luminen.

Viel' työmies se kurjuutta kärsiä saa
Sen kalpeat kasvonsakin todistaa;
Vaikka työtä hän raataa orjana ain,
Kurjuus ja puute on palkkana vain!
Usein vaimot, lapset nälkää kärsiä saa,
Kun herrat kyllä palkat osaa halventaa.
Kyllä työmies työllänsä maksaa nuo,
Kun herrat ne hotellissa mässää ja juo!
Nouse työmies pois kurjuussäluotasilu
Ja poista sun sortajasi mahtavat nuo,
Et orjaksi luotu oo konsanaan, —
Käy oikeudet itsellesi vaatimaan.

M. T—a.

20. KANSAN NAISILLE.

Sävel: Arvon mekin ansaitsemme.

Ylös, herää, kansan nainen
Etuasi valvomaan!
Aika ompi muuttuvainen,
Sulta myöskin vaaditaan
Työtä, tointa, innostusta,
Valon voittoon vaikutusta.

Ethän toki yksin jäädä
Aijo tielle taantumaan.
Toiset rientää etupäätä
Onneansa valvomaan.
Rientää miehet, nuorukaiset,
Muassansa nuoret naiset.

Siksi herää, kansan nainen!
Herää ylös toimehen!
Muuten ompi vaillinainen
Maamme onni yhteinen.
Kiirehdi ja työhön ryhdy,
Toisten kanssa matkaan yhdy.

—a O.

21. TEHTAASSA.

Hän käy ja kiertää yhtenään
kuin missään ei sais rauhaa.
Yhden luota päästyään,
jo toisen luona pauhaa!

Hän joka paikkaan ehtiipi,
ja nuuskii joka nurkan.
Työmiehet usein sanoopi:
„jos hitto veis tuon hurtan!“

Hän painajaista pahempi
on tuntipalkkaisille.
Käyden heille kiusaksi,
— vaan iloks' isännille.

Työväki usein valittaa:
„on orjallista olo“.
Vaan se kun heitä ahdistaa
— on tehtaan pikkupomo.

Humu.

22. KANSALAISLAULU.

Niin totta kuin meillä on synnyinmaa,
on kaikille peru se meille,

ei rikas, ei köyhä sit' estää saa,
ken pyrkivi kutsunsa teille.
Siis vapaina käymme me äänestämään,
kuin muinoin aseissa kansa,
eik' enää punnita meitäkään
saa kauppiaat vaaioillansa.
Ja yhdessä joukossa taisteltiin,
kuin vainooja maahamme sousi,
eik' käyneet herrat vain aseisiin,
kun varoitusvalkeat nousi.
Ei herrat yksin käy kuolohon,
on rengit seurana heillä;
on lippumme häpeä, rahaa ett' on,
nyt kansalaisoikeus meillä.

23. MAALAISVÄESTÖLLE.

Sävel: Arvon mekin ansaitsemme.

Tervetuloo joukkohomme
Kyntömiehet, kuokkaajat,
Ojanluojat oivalliset
Sekä kasken kaatajat,
Terve teille, miehet, naiset,
Työläisjoukot — „katajaiset!“

Kaikki kun yhtenä
Toimimme riveissä
Tottapa olomme korjaantuu.
Ikävöiden kauvan teitä
Odottaneet olemme,
Tähän jaloon, pyhään työhön
Vapauden etehen.
Kuulkaa maalaisystävämme.
Suuren suur' on tehtävämme.
Kaikki kun j. n. e.

Onko ihmisoikeutta
Torpparilla ollenkaan?
Onko varma olostansa,
Ja saa olla torpassaan?
Isäntä kun hyväks' näkee
Milloin tahtoo, poijes käskee,
Kaikki kun j. n. e.

Jos sä etsit oikeutta,
Kuka sua kuuntelee?
Rikkailla on kaikki valta,
Hepä laitkin laittelee.
Papit heitä puolustavat,
Köyhät vaikenemaan saavat.
Kaikki kun j. n. e.

Loiko luonnon suuri Luoja
Toiset toisten orjiksi?
Rikkaatko vaan yksin pani
Luomakunnan herroiksi,
Vallitsemaan maat ja meret,
Metsän riistan, kalavedet?
Kaikki kun j. n. e.

Ystäväni! Tuo ei ole
Luojan tahto ollutkaan.
Nouse nyt jo veli, sisko
Oikeuttas puoltamaan!
Totuus sull' on puolellasi
Rohkeesti käy toimintaasi
Kaikki kun j. n. e.

Vapaus on kansan kallein,
Kuollakin sen eestä voi,
Koska Luoja meidät kaikki
Yhdenvertaisiksi loi,
Minkätähden pitäis' sitten
Kärsii sortoo mahtavitten?
Kaikki kun j. n. e.

Olemmeko orpolapsen
Kohtelua ansainneet?

Olemmeko laiskureina

Toimetoinna eläneet?

— Kuka pellot muokkaelee?

Kuka huoneet rakentelee?

Kaikki kun j. n. e.

Ketkä työmme he'elmän korjaa

Jok' ois' meille kuuluvaa,

Vaikka meidän vaimot, lapset

Itkein kärsii puutetta?

Sen vie rikkaat, tunnottomat,

Köyhän kansan kiduttajat.

Kaikki kun j. n. e.

Nouse, Suomen köyhä kansa!

Miehet, naiset yli maan.

Tehdas- sekä maalaisväestö,

Oikeutta vaatimaan!

Orjuus muuttuu vapaudeksi,

Vääryys poistuu ainaiseksi.

Kaikki kun yhtenä

Toimimme riveissä

Tottapa olomme korjaantuu.

M. S.

24. RAATAJAN POIKA.

Sävel: Mun isän oli sotilas.

Mun isän' oli raataja, mies uljas vahvakin,
hän takoeli tehtaassa käsvarsin jäntevin,
hän työtä teki ahkeraan,
säkenet lyönneist' lensi vaan,
ei muistanut hän puutettaan,
mun isän armahin.

Ol' köyhyys suuri kotona ja puute
ainainen,
ol' äiti tautivuoteella, kans' lapsen
kuudennen,
mä lapsist' olin vanhempi,
kahdeksan täytin jouluksi,
meit' hellä äiti neuvoili,
vaikk' oli heikkokin.

Vaikk' puettuna ryysyihin ja vilu,
nälkäkin,
vaan isän kun näin iltasin, huoleni
unhotin;
sain istua taas polvellaan,
se oli riemun hetki ain',
viimeiset voimans' uhras' hän
perheensä iloksi.

Sen illan muistan ijäti, kun isän' viimeks'
näin,
kun turma tappoi turvani ja lapset
orvoiks' jäi.
Tuon tehtaan koneet kauheat
isäni ruumiin ruhjoivat,
kuolleena kotiin kantoivat
toverit isäni.

Kun äiti tämän kuulla sai, ol' loppu
hänenkin,
hän tuskissansa huusi „ai!“ ja vaipui
tainnoksiin,
nyt tauti kiihtyi ankara,
ei tuosta enää noussutkaan.
Molemmat koht' ol' kuolleena
isän' ja äitini.

Me lapset huutokaupalla myytäväks'
tarjottiin,
ol' itku orporaukoilla, — sääliittä
kohdeltiin.
Vierahan haltuun jouduttiin,
kuin elukat, me myytihin.
Mä itkin itsen' uuvuksiin,
vaan se ei auttanut.

Kun mieheksi mä vartun vaan, käyn
samoinkakomaan
ja palkan vaadin paremman kuin isä-
vainajan.

Juurella lipun punaisen
kun urheasti taistelen,
niin poistuu vallat vääryyden
ja voittaa oikeus.

M. S.

25. TYÖVÄEN KEVÄT.

Oma sävel.

Työn pojat, nyt lippumme nostakaa!
Jalon aattemme uljahat miehet:
Te nyt joukkoja koettakaa innostaa,
Lipun juurelle suuret ja pienet!
Sen auringon nousua katsomaan,
Mi luopi jo purppurahohdettaan.

Työn pojat, te urheat sankarit,
Tehdyt työt ovat kätenne töitä
Ovat palatsit, kirkot ja kaupungit
Kaikki taitonne ilmiöitä.

Siis näyttäkää sortajajoukolle,
Min' arvon työntekijä ansaitsee.

Heti tarmolla tarttukaa tehtäviin,
Oman onnenne ohjausnuoriin:
Hetli liittykää liittoihin mahtaviin.
Paras miehenne pankaatte ruoriin
Ja veljinä tarmolla toimikaa.
Tuo lippunne korkeelle nostakaa!

Kevät-aurinko luonnon nyt virkistää,
Elon toiveita uusia luopi,
Ruohon kärkikin maasta jo pilkistää,
Maa ahnaasti lämpöä juopi.
— On tulossa myöskin se keväinen,
Mi aukoo atteemme kukkaisen.

Tämä joukko nyt kevättä valmistaa.
Tosi-kevättä sorretun kansan.
Valon hohde jo taivaalla sarastaa,
Se on poistava vääryyden ansan.
Se kärsiväin kyyneleet kuivattaa
Ja puutteiden haavatkin parantaa.

Taka-talven vielä jos kestää —
Kai kohta jo poistunee sekin.
Toiset toisten töitä jos epäilee
Pian joukossa nähtänee hekin,

Kun aattemme aurinko ylenee,
Niin talviset hämärät hälvenee.

M. S.

---

26. KEVÄT LAULU.

Sävel: Talvi on jo laannut.

Luonto on jo päässyt kohmelosta.
Vapahana sydän lämmin lyö.
Tuhat äänin laulain vapaudesta
alkaa pikkulintuin pesätyö.
„Vapaa, vapaa!“ kaikuu laakso, vuori,
sätehissä kevät auringon.
„Vapaa, vapaa!“ huokuu heinä nuori
kukkaisille kevät nurmikon.

Riemu raikuu! — Oi, voi työmies-orjaa!
Orja on hän maassa kevätten!
Ihanuudet herrat hältä korjaa,
väkivalloin vie sen tuottehen.
Mutta kerran meille kevät koittaa,
kerran murtuu sorron kahlehet,
kerran vapautus kansain voittaa,
soivat kaikuin laulut keväset.

Ylös työmies! Aamurusko koittaa.
Taistellos ain, urhon tavalla!

Ihmisoikeudet voimme voittaa
oman hengen valtavoimalla.
Ain' ei saata sorto vallass' olla,
Ain' ei kulta luoda lakeja.
Aika uusi alkaa ruskotella,
Kevät seuraa aina talvea.

Valpas.

27. TERVEHDYS.

Sävel: Yksin istun ja lauleskelen.

Ylös kansa! Suuret, pienet,
Halvimmatkin tajuntaan.
Kuinka kurja heikko lienet,
Sinutkin jo huomataan!

Poijes orjan halpa haamu,
Astu riviin mahtavaan!
Sullekin jo koittaa aamu,
Sinutkin jo huomataan!

Sullakin on ihmis-arvo
Mahtavien rinnalla!
Sullakin on henki, tarmo —
Vaikk' on ryysyt pinnalla.

Opi, vaadi, innostu jo,
Elä sorra itseäs, —
Herää, toimi sekä toivo,
Siin on onni elämäs!

Tervetulleet joukkohomme,
Heikot, vanhat, nuoretkin;
Jos ei yksi suuri olle, —
Hiekka nostaa vuoretkin!

Tule seuraan ystävitten,
Täällä kädet ojentaa!
Tääll' on joukko vapahitten,
Täällä arvo annetaan!

Ken ei itseänsä huolla,
Eikä vaadi arvoaan. —
Saa se jäädä haudan puolla
Oottamahan onneaan.

Aramis.

28. MEILLÄ JA MUUALLA.

Yhteiskunnan ylisillä
Kummastellen kysytään;
Mi nyt kiihko ihmisillä,

Miksi ollaan hädissään?
Miksi mullistaviin toimiin
Rynnistellään yhteisvoimin?

Vastatahan murahtaen:
Proletariaatti vaan
Se noin tuulta tavottaen,
Ravistelee kahleitaan!
Se on luokkataistelua —
Voimattomain kamppailua.

Kuka tuolle tunnustaisi
Huomattavaa arvoa!
Ken ei tuolle naurahtaisi:
Aiheetonta touhua;
— Kahleita kun lujitetaan,
Sillä melu taltutetaan.

Riistää kun on kerran lupa,
Toisen työstä tuloksen,
Viedään myöskin hengen lupa,
Lupa sanan, aatoksen.
— Lisätään vain ankaruutta,
Lakoistakin vankeutta.

Mutta alikerta, kansa,
Joka näkee pohjempaan,

Tietää tosin asiansa,
Tuntee syynkin touhuntaan,
Käypi siitä vakavaksi,
Tietäin tilan kamalaksi.

Maa on täynnä valitusta,
Ihmiskunta tuskailee,
Kaikki tuntee ahdistusta,
Sekasorto uhmailee!
Aik' on kypsä — hetki mulla
Yksinvaltiaaksi tulla.

Kadonnut on sopusointu,
Mennyt johdonmukaisuus.
Vain on kurjuus, liikavointi,
Liika lepo, unteluus.
Valta polkee oikeutta,
Siksi syntyy katkeruutta.

Hätä täällä, hätä siellä
Kaikkialla valitus.
Kansat käyvät murhemiellä,
Sydämissä ahdistus,
Nälkää köyhä ei nyt välttä.
Työkin kieltään tekijältä.

Isät käyvät neuvotonna
Kurja perhe huolenaan!
Äidit itkee lohdutonna,
Ei voi hoitaa lapsiaan,
Jotka, itkein puutteitansa,
Pyytä heidän apuansa.

Äidit kuihtuu, kalvettuupi,
Isäin voimat murtuvat,
Lasten hätä suurentuupi,
Äänempään ne huutavat.
Mutta — kuolkoot, kurjat, pois!
Kukas heitä auttaa vois!

Yhä syntyy rauhattuutta,
Tilaa muuttaa halutaan,
Elämisen ehtoisuutta
Sorretuille tahdotaan,
Liike käy jo tarmokasten:
Poies riisto — murha lasten!

Tämä liike yhdistääpi
Kaikki jalot ihmiset,
Heimot vieraat veljittääpi,
Poistaa sodat veriset.

Heikkojen se hätää torjuu,
Haarniskoittu valta horjuu.

Tepukka.

29. JOS TAHDOT!

Tahdotko sä horjumatta
kestää elon mylläköitä,
vakavana, horjumatta,
tehdä ihmisonnen töitä!

Jos tahdot, niin usko,
että oikeuden valta
murtautuu sorron alta.

(Jos tahdot, niin usko!

Tahdotko sä nautiskella
täällä täysin siemauksin
onnea ja armastella
syleillenkin kaulatuksin?

Jos tahdot, niin ota
aamuin, illoin työltä aikaa,
jonka nautit lemmen taikaa.

(Jos tahdot, niin ota!

Haluatko tahtos' täyttää,
miehen lailla onnes' luoda

järkevästi kuntos käyttää,
sorretuille avun suoda?
Jos tahdot, niin yhdy
liittoon suureen sorrettujen
sitehillä rakkauden.
Jos tahdot, niin yhdy!

Tahdotko sä ajat nurjat
pian väistää toimillasi,
turman, jonka olot kurjat
tuotti, poistaa lapsiltasi?
Jos tahdot, niin toimi,
että yhtyy köyhä kansa,
poistaa pahan voimallansa.
Jos tahdot, niin toimi.

— 8.

30. HERÄTYSHUUTO.

Nyt näyttää kuni kaikki ois kuollut
Ja toimintamme loppuun toimittu,
Siis turhaako ois kaikki työmme ollut;
Kuin alussa jo näin on nukuttu?

Näin mietin, nähdessäni joukkojemme
Velttoina, unisina torkkuvan.

Ja parhaimpain sankar-urhojemme,
Näen taistelusta kesken poistuvan.

„On ilma raskasta ja väsyttävää
Ja taisteltu on kovin“ — sanotaan.
Nyt kun ois horjumatta kestettävä,
Niin miehet nukkuu, kaatuu
nukkuissaan.

Ei puheet, kehoitukset mitään auta,
On parasta kait olla vaiti vaan,
Kun rahavallan valmistama hauta
Jo on ihan ammollaan.

Ei! Kerran toki tahdon vielä huutaa,
Jos kumminkin ma saisin kuulemaan
Ennen kun ehtii niellä heidät hauta;
Oi, taivas, mua auta toimessain!

Nytnostaraivoon kaikki luonnon voimat,
Sä anna tulta leimuu salamais!
Ja jyristä niin, että vuoret soivat,
Ett' kansan silmät kerran aukeais'.

Jo herää, kansa, nouse, viel' on aika,
Se myöhäistä on ehkä huomenna!

On lipussamme vielä voiton taika
Jos heti käydään työhön innolla.

M. S.

31. YKSIN MIELIN YKSIIN
RIVEIHIN!

Nyt työväen laumat, vankkaan liittohon
Me kaikki yhtykäämme vihdoinkin,
Ja sortovaltaa vastaan taistohon
Jokainen joutukaamme, pieninkin!

Me yhteiskunnan perus olemme
Ja kallio, min päälle raketaan;
Miks' sortoa siis aina kärsimme,
Miks' tyydymme, kun meitä poljetaan?

Meilt' uuden ajan aamuruskoa
Viel' valheen, sorron pilvet peittävät,
Ne kahlehtivat meidän uskoa
Ja meidän pyyteet lokaan heittävät.

Me orjan kahlehisssa kärsiä
Kuin juhdat saamme yhä vieläkin,
Jos emme kaikin ala liittyä,
Nyt yksin mielin yksiin riveihin!

A. S—ja.

32. TYÖVÄEN MIELENOSOTUS-
RETKELLÄ 1900.

Nyt terve tuloa juhlimaan
Niin nuoret kuin harmaapäiset!
Nyt joukkomme näyttää voimiaan
Se uhkuu kesäistä nuoruuttaan,
Taas lämpenee rintamme jäiset.

Nyt tervetuloa toimintaan!
Käy työhön nuoret ja vanhat:
Nyt sorron kahleita katkotaan;
Käy pauke ylitse Suomenmaan!
On iskumme vahvat ja varmat.

Tää työmme on työtä totuuden
Sen edestä vääryys väistyy.
Me esiin vaadimme oikeuden.
Vastuksista vaan innostuksen
Tuli rinnoissa riehuen räiskyy.

Nyt köyhillä kerran juhla on,
Tää juhla on suuremmoista,
Tää herättää herrain huomion,
He päänsä vetävät piilohon,
Kun punaiset lippumme loistaa.

He nälkään aikovat näännyttää,
Meit' aattemme tähden kostaa
Heit' itsekin työnsä hävettää,
Sentähden peittävät silmänsä,
Kun oikeus lippunsa nostaa.

Nyt alas, sortajat, itsekkyyd
Ja rauhan antama järki!
Nyt alas herrojen ilkeys,
Kun voimansa näyttää ihmisyyd,
Sen keihääll' on kiiltävä kärki!

Alas myrkkyjuomain puoltajat!
Ne kansamme onnen syövät.
Ja viinalla kootut miljoonat,
Niitä lesket ja orvot kiroovat.
Alas viinan keittäjät, myöjät!

On työnne palkkana kirous
Teit' seuraava hautaan asti.
— On hyljätty kansan rukous. —
Sen viimeisen päivän ankaruus
Teill' on kostava ankarasti.

Ei silloin rahanne auttaa voi,
On totuuden tuomar' tuima.

Kun murhaajat, murhatut vaikeroi,
Ja leskien, orpojen itku soi.
Teit' tuomitsee taivahan voima.

Oi, syntymämaani onneton,
Kuin paljon on saanut kestää?
Nyt poikas', tyttäres' valveill' on!
Ja käyvät tuimahan taistohon!
He sortajat päältäsi estää.

Siis eteenpäin vaan! Jo kiire on
Nyt aikamme on jo tullut.
Nyt köyhät liittyvät liittohon,
Jo salomaillakin tieto on,
Ne vapaus-sanat on kuullut.

Tuo sana sai syönnit sykkimään.
Jo lähti rinnoista kaiho.
Sai veren suonissa lämpimään.
Loi uutta toivoa elämään.
Pian nähdähän veljyyden laiho.

Pois turhat kinailut unholaan,
Nyt lyödähän veljen kättä,
Kun sovussa kaikki toimitaan,
Se onnenkin luopi yli maan,
Ja arvokkaan muiston jättää.

Taas veljet veljinä olla voi
Ja lietsoa innon tulta.
Nyt soittajakunnan torvet soi,
Ja lauletaan minkä keuhkot voi,
Tää juhla on työväen juhla!

M. S.

33. MARSELJEESI.

Nyt eespäin lapset synnyinmaan
On päivä kunnian;
Te näätte verilippuaan
Jo sorron nostavan,
Ja kentillänne karjuvi
Jo raaka armeija,
Se kotihinne pyrkisi,
Tois surmaa, tuhoa!

Kööri: Nyt kaikki rintamaan,
Ja eespäin käykää vaan!
Ja juoskoon veri saastainen
Nyt aivan virtanaan!

Mit' orjalauma tahtookaan
Tuo hirmuvaltiaan?
Nuo kahleet kelle ajotaan,

Mi takoi valhe vaan?
Voi, mikä halpa herjuus,
Ken siit' ei vimmaan sais!
Mik' onkaan meillä uskallus,
Kun meidät tallattais!

Nuo villit saisko lakia
Ne meille lukea;
Nuo palkkaorjat urhoja
Sais täällä polkea!
Voi taivas, mekö nöyrinä
Maan tomuun taivuttais?
Ja kohtalomme määrätä
Tuo kurja sorto sais?

Te valheen miehet vapiskaa,
Te kaikkein kaubistus,
Jo murhatyönne palkan saa
Ja tulee korvaus!
On teillä vastaan koko maa —
Jos kaatuu sankarit,
Maa uudet urhot nostattaa,
Ne taas on valmihit!

Oi, pyhä veljesrakkaus,
Sä johda taistoa!

Oi, lempinämme vapaus,
Sä auta taistossa!
Sä lippuhumme liittyös
Ja innostusta luo,
Sä sortovalta häätäös
Ja voitto meille tuo!

34. SEPPÄ.

Seppä seisoo takomassa
Alasimen ääressä;
Rauta hehkuu hiiloksessa,
Toinen hällä pihdissä.

Kova kuumanakin rauta,
Leikillä ei myönny se;
Mutta, kas vaan, se ei auta,
Taivu pois ja värise!

Hiki liukuu otsaltansa,
Tuimin katsein mittelee
Seppä rautapalastansa,
Ahkerasti muovailee.

Takokaamme onneamme
Samaisella innolla;

Yhteisvoimin toimikaamme
Rautaisella tahdolla!

Eihän meidän etujamme
Pohatat oo pohtineet;
Jos me emme onneamme
Itse ole takoneet.

Emil Elo.

35. KÖYHÄLISTÖN VUORO.

Sävel: Mun isän oli j. n. e.

Nyt köyhälistö vuorostaan
Lomalle laitetaan.
Kylmällä sekä nälällä
Taas heitä muistetaan.
Tehtaat ja pajat seisomaan,
Työväki niistä poistetaan,
Saa katsella vaan kauhulla
:: Kohtaloo kamalaa. ::

On toisellinen loma tää,
Kuin tehdas patroonain,
Jotk' vietti kesän vapaana
Kaikista huolistain.

Työväki kultaa kokoili,
Kun herrat sitä tuhlasi.
He tahtoi silloin nauttia
∴ Elonsa onnea. ∴

Vaan tehtaan herrat kiukussaan
Nyt ovat orjilleen:
„Ei teitä enää tarvita!“
Huutavat joukoilleen.
„Ei työnnä enää kaupoiks' käy,
Rahoja tulevan ei näy.
Me entisillä eletään.
∴ Onnesta iloitaan.“ ∴

36. TYÖKANSAN MARSSI.

Työkansa, nouskaamme!
Työ korkeimman on tahtoa,
Mutt' kurjuus orjan kahleita. —
Ne katkomme.
Siks' emme raada juhtina,
Vaan luonnon eturinnassa,
Valoa kohti pyrkien,
Töin taistellen. —
Se meidän valtatie.

Työkansa, nouskaamme!
On meissä Suomi suurinna
Ja kansan voima vahvinna.
Me nouskaamme!
Kun perhekunnat, lapsemme,
Me valvehille nostamme,
Ne uuden voiman tenhokkaan
Tuo maailmaan
Ja Suomen vahvuuden.

Työkansa, nouskaamme!
Meit' osa kallis vartoa,
Töin, toimin, voimin valloittaa
Sen tahdomme.
Työn kunnia, työn arvo, ne
Ja valistus on toivomme,
Kaikk' oikeudet tasaiset.
Tiet avoimet
Ja veljein vertaisuus.

(Enkelis)

37. VAPAAUS VAARASSA.

Kuulkaa mikä kuiske kuuluu
Köyhälistön keskeltä!
Miksi näyttää miesten katseet

Uhkaavilta, synkiltä?
Mitä köyhät kuiskailevat?
Mikä mielet masentaa?
Aavistus käy sydämeeni,
Se pahaa ehkä ennustaa.

Kuiske kasvaa kuuluvaksi,
Sanatkin jo selittää,
Ääni vähän väräjäpi —
Sen epätoivo synnyttää —
Sanat kuuluu aivan selvään:
„Tekeillä on laki uus,
Ilman oikeutta ollaan,
Nyt jo viedään vapaus.“

Voimamme on tähän asti,
Ollut yksimielisyys —,
Kun on ollut uhkaamassa
Sorto sydämmettömyys
Mahtavat kun meitä milloin
Nälkään aikoi näännyttää,
Joku meistä lausui silloin:
Nyt työlakkoon yhtykää.

Se ol' ainoo aseemme,
Sillä sorto sysättiin,

Jos oltiin yksimielisiä,
Voitto varma saatihin.
Nytpä herrat keinon keksi,
Lait he laati hyväkseen,
Ryöstäen ainoon asehemme,
Tehden meidät orjikseen.

Meille vapaus on kallis,
Se on aino omaisuus,
Vaan jos sekin ryöstetähän,
Silloin loppuu malttavuus!
Senpätähden mielet mustuu,
Siksi köyhät kuiskailee:
„Jos ryöstävätkin vapauden
Vievät myöskin henkemme.“

38. TORPANPOIKA.

Sovittelu Suonion „Feniläisestä“.

Oi, torpanpoika, onneton,
jok' kuoll' et voi, et elää saa,
vaan niinkuin haahmo rauhaton
viel' astut paikkaas' kotoisaa!

Sun peltos, parhaat, satoisat
ei sulle tuota viljaa, ei!
Ne nurmistoskin vihannat
sun herras' saaliiksensa vei.

Maat, joita kynnät orjana
on oman isäs' vanhat maat;
vain vierahana astua
sä peltojasi enää saat.

Sun täytyy aartees' ainoan,
mi vielä sinun omas ois,
työvoimas vahvan, tuottavan,
myös ryöstäjälle myöä pois.

Ja avu jaloin, maallinen —
tuo isäinmaamme rakkaus —
nyt sulle, torpanpoikanen,
on julma, kova kirous.

Sen liekk' ei voi sua lämmittää,
ei valoa se sulle suo;
se polttaa vaan ja hävittää
ja mustaksi sun mieles' luo.

Oi, torpanpoika, onneton,
jok' kuoll' et voi, et elää saa,
vaan niinkuin haahmo rauhaton
viel' astut paikkaas' kotoisaa!

Valpas.

39. TYÖMIES, SÄ SILMÄS NOSTAOS.

Sävel: Mun mikä ihanteeni on!

Työmies, sä silmäs nostaos,
luo kauvas synkkä katsantos,
:: Sun isänmaatas katso. ::
Sull onko olemassakaan
mi isänmaaksi sanotaan,
:: siit ota selvä itse. ::

Omaatko mökin paikkaakaan,
johonka voisit rakentaa
sun omaisilles suojan.
Ne, jotka omistavat maan,
koittavat sua sortaa vaan.
Vaan syy ei ole Luojan.

Osanhan Luoja sullekin
loi isänmaasta kaunihin,
sen toiset sulta ryösti!
Ylellisyydess' uivatten
ne, jotka osas veivätten,
sun kurjuutehen syöksit!

Ei kedon tähkää, kukkaista,
ei metsän marjaa poimia,
sinulle ole suotu.
Ei taivaan lintua omistaa,
ei veden kalaa pyydystää,
ne rikkaille on luotu —.

Ei mitään sulla päällä maan,
jota sä voisit edustaa
ja omanasi pitää.
Kun raha kaiken vallan saa
ja ihmisyytes' tallataan,
niin sulle ei jää mitään!

Kyll' viisaat paljo puhuvat,
ja oppinehet neuvovat,
viitaten viisahasti:
Ymmärrä isänmaallasi

uskonto, laki, kansasi,
yhdistä kaunihiksi.

Se kokonaisuus konsanaan,
ei kauniimmalta kuulu vaan
yhtään sun korvissasi.
Lain toiset sulle säätävät,
ja uskontoskin määräävät,
kansa se kärsii kanssasi!

Jos ihmisyyttä's puoltamaan,
sä äänes' kuuluville toit,
niin papit sulle saarnaa:
Viel' kärsi kurja, kärsi vaan,
kuoltuas kirkkaan kruunun saat,
taivaaseen pääset varmaan.

Jos ihmisyyttä's puoltamaan,
oikeuksias' vaatimaan
käyt kärsimättömästi,
uskonnon pylvääät parahat,
maisterit, papit pauhaavat
mainiten hävyttömäksi.

Ei uskonto, ei lakikaan
voi suojata sua ollenkaan,

jos olet köyhä aivan.
Rahalla laki kierretään,
ja uskontokin siirretään,
sen palvelukseen aivan.

Mut' ällös sorru, työmies, hoi!
viel' uusi päivä muuttaa voi
sun asemaskin kerran.
Aatteita seuraa ihanteen,
ja luota voittoon totuuden!
Viel' totuus voittaa kerran!

M. T—a.

40. TAISTOHON JOUKOT!

Sävel: „Herran luokse koboikaatta.“

Ylös, joukot; rivit täyteen!
Taistelun jo täytyy alkaa;
Nyt ei kulkumme oo käyden,
∴ Nyt me mennään juoksujalkaa. ∴

Taistella jos tahdot, veikko,
Nouse, liity joukkoon tähän!
Kukaan ei oo liian heikko,
Yhdessä kun rynnätähän.

Hornan perustukset huojuu,
Muurit kaatuu, sortuu linnat;
— Sankareista moni sortuu,
Verta vuotaa urhoin rinnat.

Ylös miehet; rivit täyteen!
Täyteen lyökää tyhjät aukot!
— Aatteen eestä taistoon käyden
Voittoon viemme orjajoukot.

A. K.

41. SÄ SEISO VANKKANA, SUOMALAINEN!

Sävel: „Sen ihanaisen virran reunall.“

Sä seiso vankkana, suomalainen,
Kuin honka äärillä salomaan,
Mi rajusäissä ei nuoku, notku,
Vaan aina seisovi paikoillaan!

Sun kuntos suuri ol', Pohjan kansa
Ja siinti silmiisi aika tuo,
Mi lastes' rinnasta veisi vainon
Ja heille kaikille leipää suo!

Mut' toivees' petti — nyt mieron lailla
Sun lapses katseensa synkän luo —
Kun viety heiltä on kotiliesi,
Ja ärjyin pauhavi sorron vuo!

Jos kansa veljinä yhteen liittyis
Ja osan kullekin Suomi sois' —
Ei sun lapsesi silloin nääntyis',
Vaan elon toivoa vielä ois!

Ei hallat suurien rajasoiden —
Toukoja Suomenkaan aina vie!
Uus' aika korvaapi vaivas, kansa,
Uus' aukee lastesi eteen tie.

Siis seiso vankkana, suomalainen,
Kuin honka äärillä salomaan.
Mi rajusäissä ei nuoku, notku,
Vaan aina kestävi paikoillaan!

Sassa H—nen.

42. TORPAN POIKA.

Sävel: Mun isän oli sotilas...

Mun isän oli torpanmies, rikkahan
kartanon,

Jo nuoruutensa päivinä loi kodin
salohon;
Hän työtä tek' kun orja vain,
Puutetta, nälkää kärsi ain!
Tulokset työstään toivoi hän
Joutuvaan lapsilleen.

Mä muistan, vaikka olin laps, kun
halla viljan vei,
Me nälkää silloin kärsimme, leipääkään
ollut ei;
Äit' itki silloin kuollakseen,
Isäkin painui murheeseen,
Ve'et vierä hänen poskilleen,
Kun leipää pyysimme.

Näin vierä ajat lapsuutein puutteissa
yhtenään,
En muista aikaa sanoa, en vuotta
yhtäkään
Ett' leipä olis puhtaana
Pysynyt ilman pettua,
Vaan siihen täytyi turvata
Jos mieli elämään.

Ol' veljeksiä meitä viis', me miehiks'
vartuttiin,
Nyt nälkä alkoi väistyä, kun töihin
tartuttiin;
Syväksi ojat kaivettiin,
Suot, rämehet me kuivattiin,
Näin halla poies hädettiin,
Puuttehet poistettiin.

Kun kaikki oli kunnossa, ja leipää
riitti jo,
Ja onni meille hymyili, niin kääntyi
kohtalo;
Tul' herra rikkaan kartanon,
Pois-käskyn antoi, tunnoton,
„Tää maa mun omaisuuttain on,
Sen itse tarvin jo.“

Tään tiedon herra meille toi ja läksi
kotiaan,
Sen vaikutus ol' hirmuinen kuin ukon
salaman
Mi leimahtaapi taivaalta,
Pirstoen kodin raubaisan,

Tuo tuntui mahdottomalta,
Erota kodistaan.

Näin viikko, pari, vieri taas, tul'
ruununpalvelija.

Hän häätökäskyn toimitti, ei saatu
armoa;

Nyt isän ääni värisi,
Kun kohtalooan kirosi;
Ja äiti kääntyi kuumeseen,
Jost' vaipui hautahan.

Kuin linnunpojat pesästään ympäri
lentelee,
Kun haukka pesän hajottaa ja emon
raatelee,

Niin tässä kävi meillekin.
Me veliparvi hajottiin,
Kun koti meiltä ryöstettiin,
Työmme ja vaivamme.

Nyt rikkahille töitä teen, jotk' köyhää
sortavat,
Lapsuuden kodin kadotin, vanhemmat
rakkahat!

Vaan sillä koitan lohduttaa,
Ett' enhän ole ainoa
Mi kärsinyt on vainoa,
Vääryyttä, sortoa.

Nyt kuulun liittoon köyhien, lippua
seuraan sen,
Sen lippu veripunainen ja aate
puhtoinen!

Se aate kaikki sovittaa,
Se sorronkin voi lopettaa
Ja veljeyden toteuttaa —,
Tää aate työväen.

M. T—a.

43. OI, IHMISLAPSET,
LAULAKAA!

Oi, ihmislapset, laulakaa
Te vanhemmille usko,
Se usko, että yksin työ
On onnen aamurusko,
Ja että rahavalta tuo,
Se ihmisonnen murjoo,
Se ryövärit ja roistot luo
Ja laiskureja varjoo...

44. ON HIKEA LEIPA.

On hikeä leipä ja tuskia särvin
Ja kyynelmalja juomani on,
On vuoteeni öisin tää huolista koottu
Ja peittona vainojen vaippa on.

On runkoni haamu jo haavoja täysi
On katseeni orjan ja maahan käy.
Ja syömmeni veri on polttava liekki,
Vaan päältä ei muuta kuin tyyntä näy.

On hetkiä, jolloin mä tahtoisin syöstä
Nuo raskahat kahleet päältäni pois,
Ja onneni riistäjät, voimani syöjät
Mä tahtoisin lyödä, jos voimaa ois!

Vaan olenhan heikko ja voimani vienyt
On vuosien raskaan raatajan työt!
Siis turhaanpa nouset sä kostava käsi
Ja turhaanpa kiihkeä sydän lyöt.

Vaan ilta kun joutuu, mä unehen vaivun,
Niin aavehen julman unissain nään,
Mi lausuvi mulle viel' aika se koittaa,
Kunkostanmäkärsimäsvääryydetään.

Sassa.

45. KERJÄLÄISEN LAULU.

Huono mull' on lakki,
Rikki mull' on takki.
Kenkät ovat hajallaan,
Sukkia — ei ollenkaan.
— Kerjäläinen kurja on,
Rikkinäinen, arvoton. —

Ilo itkuun suli,
Suru vieraaks' tuli, —
Maailman koulu kova on
Sille joka köyhä on;
Kylmäks' niinkuin hyinen jää
Eloni se kylmentää.

— Korvani ain' suljen.
Ympäri vain kuljen.
Leipäpala annetaan,
Laiskaksi mua moititaan,
— Lempeä ei kukaan suo,
Kurja oon — lie ihme tuo

Säle.

46. KÖYHÄN LAULU.

Rikkaille kesää riittävi ain,
Ja tuoksua talvisäässä,
He viettää juhannusjuhlaa vain
Ja käyvät purppura päässä.

Ei syksy saa heitä saavuttaa,
He käyvät kukkaista rantaa. —
Rikkaat ne rikkaita kumartaa
Ja lahjasta lahjan antaa.

Heidän on kevään kukkien maa
Ja hyveiden valtakunta,
Mutt' köyhät ei sinne käydä saa,
Ne toisivat talven lunta.

Ne toisivat sinne kurjuuttaan
Ja kyyneleet syksyn säästä,
Siksipä vallat vahtivi vaan,
Ei köyhiä kesään päästä.

Ja siksi ne köyhät köyristyy,
Kun tiellä on talven lunta,
Siks' huolien helmaan heittääntyy
Kun toiveet on turhaa unta.

Vaan kenpä se köyhää johdattaa
Ja suosivi köyhän lasta?
Tuhmilta hän vain leipää saa
Ja sääliä taivahasta.

Taavi K.

47. VOI AIKA VÄLKKYVÄ.

Jo versoo uuden ajan puu.
Sen runko kasvaa voimistuu.
Sen juuret maahan syvään syö,
Se lehvät taivahille lyö.
Ei suistu, vaikka myrskyää,
ei surmaa sitä raju sää.
Tuo puu on vahva vapauden,
ja ihastus se orjien.

Sen mahlaa maistaa köyhä ties.
Ken pirskon saa hän innoissaan
käy kiinni maljaan kuohuvaan
ja hehkuen sen hyvää juo.
On vapauden mettä tuo!
Se vinhan voiman suoniin tuo,
niin kahleitansa kansa luo.

Kun meitä mesi vapauden
sä hehkutat, niin laulellen
me katse luodaan tulevaan,
sen eteen tarmoin taistellaan.
Niin, että puute väistyis pois
ja kuulematon kurjuus ois,
niin, että itkut vaientuis
ja sydämissä ilot uis.

Tuo vapaus vie onnehen,
luo kansan suoniin terveyden,
kun riistämisen rajottaa
ja rosvot maasta karkottaa.
Se ihmiskunnan puhdistaa
ja raikkahiksi mielet saa,
Se verta poskiin nostattaa
ja silmiin tulta rusko saa.

Voi riemun aika välkkyvä,
niin etähällä olet sä!
Vaan siltä hurmaat, ihana,
kun hohdat ylen jalona:
sun lakinas on oikeus,
sen alla vankka velvoitus,
myös työhön toimeen pakotus,
vaan yhtä kallis vapaus.   S.

48. RIKKAAN ELÄMÄSTÄ.

Pidot suuret loistavimmat
Rikkaat usein laittavat
Tuskin niukan leivän saavat
Työstään köyhät raatajat.

Herkkupöydät paremmille
Palvelijat kattavat.
Syötäviksi lihaville
Palat parhaat, kalliimmat.

Usein kestää päivää yötä
Pidot parhaat rikkahan,
Palvelijoilla paljon työtä,
Lepoo tuskin ollenkaan.

Elämä on nautintoa
Rikkahan ja mahtavan.
Tuskaa taistelua kovaa
Raihnaisimman raatajan.

Menehtyvät taistelussa
Orjaraukat, raatajat,
Rikkaat usein nautinnoissaan
Lihavuuteen kuolevat.

G. A. L.

49. PIKKU HESSU.

On taivas synkkä, valoton —
Myrsky puissa laulaa.
Yöhyt saartaa varjohon,
Aalto etsii rauhaa.

Silloin yksin hiipimään
Jää mieron kerjäläinen,
Nyyhtää kyynel silmässään,
On nälkä, ystäväinen...

Syys-yö on synkkä kammottaa.
Kun taivas salamoipi
Ja tuuli vonkuin vaikertaa
Kuin kuolon kellot soipi.

— Silloin itkein äiti-hellän
Muistaa mierolainen,
Kyynelsilmin nyyhkivän:
— Ei leipää, pienokainen!...

— Lieden liekki etäämpää
Nyt silmään hämyääpi —
Sinne koittaa piipertää
Jos yöksi ennättääpi...

Vettä valuu vaatteistaan,
Ja vilu vihmoo pintaa —
Jalat kurskaa saappaissaan
Ja pelko jäytää rintaa...

→ On kuin tulta rinta ois
Ja hengen hyytä pinta,
Pelko huokii: kuolet pois,
... On viimeinen tää ilta!

Hän koittaa sentään taivaltaa,
Mutt' polvet notkuaapi
Ja tieltä joskus harhailtaa
Ja risut raamuapi.

Kun talon Halli ruuan saa
Ja suojan koppisessa,
Niin leivätönnä taivaltaa
Vaan mieron pikku Hessa.

Mutt' talon Halli haukahtaa
Ja lieska lieden sammuu ...
— Jo Hessa tielle kimpahtaa
Ja silmä uupuin sammuu ...

Vihtori Niemi.

50. MARSSI.

Kas, liehuvi lippu veripunainen,
 Mä seuraan, kun mieltä se hurmaa;
 Se liehuvi voitoksi sorronalaisten,
 Vaan sortajille ennustaa se turmaa.
 On kansa ensin hämillään, kun huomaa
   lipun sen:
 Vaan miksi on tuo lippunne kuin ois
   se verinen;
 Se eihän vainen tarkoittane surmaa? —

Kas, liehuvi lippu se veripunainen
 Ja kansojen laumat se johtaa;
 Se liehuvi voitoksi sorronlapsien
 Ja murhattujen verestä se hohtaa.
 On Golgatalta saakka käynyt virta ruskia;
 Se juoksee meidän hurmetta ja meidän
   tuskia,
 Kun sortovallan syöttiläät ne riehuu.

Kas, liehuvi lippu se veren ruskia,
 Vaikk' vilppien kattila kiehuu;
 Ja kansani toivoo; vaikk' tuntein tuskia,
 Kun raha-, kirkko-, sotavallat riehuu;

Kun lippu tuolla hulmuilee niin kansa
kyyneltää,
Kun tuhatvuotten kärsimys niin tuntoon
selviää
Ja miljoonien kansalaisten murha.

Ja liehuvi lippu tuo veripunainen,
Se taivahan tuulissa liehuu;
Ja taivasten valta on turva lapsien,
Vaikk' orjuus-hurme kattiloissa kiehuu.
Kun kirkon pylväs suutelevi myrkyn
keittäjää
Ja siunaa niiden ruumiit vaan mi kurjuus
näännyttää,
Niin tuimemmin vaan veren lippu
liehuu.

Ja viimein se liikuttaa taivaan valtoja
Ja Jumalatkin punallansa hurmaa:
On nouseva myrsky, mi tietää kostoa,
Vaan orpojen ja leskien on turva.
Ja korkealle kurjuuskansa, nosta
lippusi,
Niin hengen valta sortajille koituu
surmaksi —
Ja lipun luona yhdy, köyhä kansa!

Me yhdymme, vannomme: aina edes
vaan,

Ja malmeja nostamme suosta;
Kun viesti on vyörynyt yli maailman
Nyt köyhän kansan mahtavasta vuosta.
Jos kultamalmit syvyyksistä aina
kaivetaan,

Niin ihmiskunnan terveyskin löytyy
sieltä vaan,

Nyt vapauden päivä sieltä koittaa.

Esa Paavo-Kallio

51. MIES JA ÄÄNI.

Sävel: „Suomen valta.“

Nouskohon nyt kaikki kansa
oikeuden vaadintaan,
toimellansa, voimallansa
vapauden laadintaan!
Ykteistunto, yhteiskunto,
veljeshenki verraton,
yksi mies ja yksi ääni —
siinä Suomen suoja on.

Yhteistyöllä kansa vaatii
korven kuuset väistymään,

kansa pellot, niityt laati
metsämaahan synkeään.
Ken nyt, kurja, kukkarolla
kahlehtia kansan vois?
Yks' mies ja yksi ääni —
raja-aidat, teljet pois!

Yhteisvoimin toimi kansa
valistusta valvottain,
yhteisäänin laulujansa
lauloi kautta maailmain,
yhteismielin synnyinmaata
kaikki käymme puoltamaan,
yksi mies ja yksi ääni —
välttämättä vaaditaan.

Vaimo, lieden lämmin luoja,
nuoren kansan kasvattaa;
vaimo, siveyden suoja,
sulostuttaa maailmaa;
heikon hellä hoiva, nainen,
hänkö ääntä ilman jää?
Mies ja nainen yhdellinen —
siinä taiston määrän pää.

Lauri Soini.

52. PAJASSA.

Sävel: Kas lähde virtaa vuoresta.

„Lyö lujemmin, sä laiskuri,
jos aiot saada palkkaa!“
Näin huutaa herra mestari,
vihassaan polkee jalkaa.
Mies nuori, hento varreltaan,
lyö lujemmin kuin jaksaiskaan.

Säkenet sinkuu raudasta,
sähisten välähtelee.
Nyt nuorukaisen iskuista,
alasin värähtelee.
Huulensa yhteen pusertuu,
ja otsasuonet pullistuu.

Hän lyö kuin tahtois murskata,
tään kieron yhteiskunnan!
Ja moukarillaan takoa
uuden ja ihanamman.
Missä ei rikas riistää voi
työntuloksia, mit' köyhä loi.

Kun rauta hiukan kylmenee,
se ahjoon pistetähän.

Ja nuorukainen huokaisee,
saa levätä nyt vähän.
Vaan pian rauta kuumentuu,
ja sama leikki uudistuu.

M. T—a.

53. KUN MINÄ MENIN ISOON-
ANTTILAAN.

No, heipä hei! Teljet auki nyt vaan.
— Vartia — näytäppä tietä!
Kas „torpasta“ tullaan nyt „Anttilaan“.
Vastaappa, tunnetko miestä?

Vartia mykkänä seisovi vaan,
Ja silmissä tuell' on tulta...
— Jos miehestä moisesta selvän saan,
On tietäjän lahjat mulla!

Rappuja ylös nyt astua saan,
Kas, siellä on talon „vouti“.
Se kirjaansa merkitsi tulokkaan
Ja „rengin“ sisälle nouti.

Nyt sisälle astui nahjus tuo,
On kourassa nuoran pätkä,
Se urkkivat silmänsä kirjaan luo;
Jos vanki tai „sakkojätkä“.

Mitä hittoa miehellä mielessä,
Kun nuoran työntävi mulle?
„Hei, täytyykö kuolla jo hirressä
Tai löylyä antaa sulle?“

Se näkyy, tuohon se tottunut on
— Saan seurata miestä — minne?
— „Nyt vaatteesi poies, kas tuossa on
Myös vangin vaatteet sulle.“

On rantuja „kepsissä“, housuissa,
Vie „raalin“ vormusta voiton —
Kiitos nyt moisesta kunniasta —
Jos saisin viel' sielun soiton...

Alas saunaan nyt astun, sielläpä saan
Ruumiista syntisen kuonan...
Jos rikkurit tietäis' tän' kotonaan —
Ne ottaisi myrkkyjuoman!

On harmaja takki jo ylläni
Ja synnistä puhdas pinta,
Jos syytä myös tuntisi tuntoni,
Ois' silmissä kyynelvirta.

Tiupan Otto.

54. TE UHREINA KAADUITTE.

Oma sävel.

Te uhreina kaaduitte taistelohon!
Jalon aattemme alttarille
te henkenne hehkuvan kannoitte, —
elon onnenne toitte te sille.

Mitä kärsitte — laulu ei kertoa voi —,
sen kaikua kahleenne soivat.
Ne kertovat urhoist', mi uhmaten
verimaljan pohjahan joivat.

Mut' juhlini ylpeys linnoissaan,
pois viinillä huuhtoen huolet.
Voi! Uhaten piirtävi haahmon käs'
sanat seinälle: „pian sä kuolet“.

Jo kaatuvi konnuus, jo nousevi nyt
ylös kansat ikehen alta!

— Terve, sankariveikot, mi kaaduitte
pois tieltänne loistavalta!

Teit' seuravi joukkoja uusia taas,
mi kuolohon valmiit on aina.

— Terve, sankariveikot, mi kaaduitte
eest onnemme mainehikkaina!

Suom. *Alia*.

55. LIITTOLAULU.

Sävel: Ateenalaisten laulu.

Liittyen yhteistyöhön käymme jo naiset
ja miehet
raatajat raskahan työn, sankari innolla
ees.

Pois ajan alhean yöstä ja sortajan kah-
lehen alta
nousemme ponnahtain, voittoon ja päi-
vähän päin.

Kas lumosoihtuja taivon rannalla välk-
ky ja hohtaa.

lippumme punainen yllämme
hulmuelee.

Yhteisliittossa, hartia hartian vieressä
seisten

muurimme murtumaton vankaksi
vartutetaan.

Nuoriso viehkeä vanhus sä harmaja uur-
toma ryppyin,
täys-ikä nainen ja mies, taistohon
suoriukaa!

Pois rahan valta ja herruus ankaran
käskijämahdin,
kansa mi valveutuu, onnensa ottaa jo voi.

Yhteisliitossa taidamme tahtomme kuu-
luksi tehdä:

leipää ja oikeutta vaadimme kaikille.

Heikot nälkäytyy ja kuihtuvi kurjien
joukot,

tuot' emme kestää voi, siis ylös nous-
kaamme.

Nouskaamme työhön luottain, siinä on
mahtimme suuri

sillä ne loihdittu on aarteet riistäjien.

Yhteisliittohon nouskaamme kaikki jo,
aika se kutsuu'

syttynyt kaihomme on valohon,
vapauteen.
Kyllin jo meitä on painanut elämän
huoli ja taakka.
pyrkien kasvattaa yksilön kääpiöks'
vain
tai tomun orjaksi vailla mi intoa, uskoa
suurta,
uskoa, eestä min ois kuolema
kultainen.

Liittyen yhtehen käymme me joukkona
valon ja rauhan
tietämme taistellen voitosta voittohon
päin.
Astumme hehkuvien mielin päin tasa-
arvon maata,
miss' elo puhjeta voi kukkahan kau-
neimpaan.
Kas lumosoihtuja taivon rannalla välk-
kyä ja hohtaa,
lippumme punainen yllämme
hulmuelee.

Hilja Liinamaa.

56. JÄRJESTYNEIDEN MARSSI.

Sä sorrettu veikkonen riennä, käy,
tule kanssamme, rivejä täytä!

Nyt yhteisliittohon ennättäy,
sun voimasi, tarmosi näytä!

Nyt köyhistä järjestö vahva luo,
punalippumme äärehen kaikki tuo,
niin sorron poistamme pois!

Tule, osamme yhdessä vaaditaan,
elo onnekas kaikille laaditaan,
— siit estää meitä ken vois?

Ja taistossa tunnussanamme tuo:
„vapaus, tasa-arvoisuus“,
se kaikkien kansojen kuulla suo
kunnes koittavi aika uus!

On yhteisliitossa voimamme,
rivit suurina voiton me saamme.

Maa kaikki on taistelotantere;
se kaikille valloittakaamme!

Siis, valveille sorrettu nouse nyt,
pois heitä jo pelko ja epäilyt!

— Jo voittohon tiemme vie!

Kun joukkomme kasvatat tuhansiin,

Jalot aattemme syövytät sydämmiin
niin onnehen aukee tie.

Ja taistossa j. n. e.

On aseina tieto ja tarmomme,
sekä oikeus meillä on kalpa,
Ja totuus, se vahva on kilpemme,
— ei raudasta valettu halpa.

On suojusmuurina kättemme työ,
ja linnamme vahva on veljesvyö,
ja rynnäkkö kaikkien tahto.

Ja voittomme kaikkien onni on.

Oi, veikkonen, riennä jo joukkohon
niin häipyvi sorto kuin vahto!

Ja taistossa j. n. e.

Emil Elo.

SISÄLTÖ.

N:o	Siv.	N:o	Siv.
12 Aatteen puolesta ..	22	49 Pikku Hessa	81
6 Eespäin!	12	3 Proletaarilaulu ...	5
14 Ei sorruta!	24	24 Raatajan poika ...	39
30 Herätysshuuto	50	48 Rikkaan elämästä .	80
4 Internationale	7	34 Seppä	58
29 Jos tahdot?	49	18 Soi, lauluni!	30
9 Joudu aika!	17	41 Sä seis vankkana,	69
56 Järjestyneiden	94	40 Taistohon joukot! .	68
22 Kansalaislaulu	34	54 Te uhreina	90
20 Kansan naisille ...	33	21 Tehtaassa	34
45 Kerjäläisen laulu ..	76	27 Tervehdys	44
26 Kevät-laulu	43	38 Torpanpoika	63
53 Kun minä menin ..	88	42 Torpanpoika	70
5 Kävelyretkimarssi .	10	8 Tulloslippummeluo	16
11 Käy työhön!	20	17 Työ ja vapaus	29
35 Köyhälistön vuoro .	59	36 Työkansan marssi .	60
46 Köyhän laulu	77	39 Työmies, sä silmäs	65
55 Liittolaulu	91	2 Työväen joukot ...	4
23 Maalaisväestölle ..	35	25 Työväen kevät	41
33 Marseljeesi	56	7 Työväen laulu	14
10 Marssi	18	1 Työväen marssi ...	3
19 Marssi	32	32 Työväen mielenoso-	53
50 Marssi	83	16 Vala	28
28 Meillä ja muualla .	45	15 Vapauslaulu	26
51 Mies ja ääni	85	37 Vapaus vaarassa ..	61
43 Oi ihmislapset lau-	74	47 Voi, aika välkkyvä	78
44 On hikeä leipä ...	75	13 Vuosisadan rauniolla	23
52 Pajassa	87	31 Yksin mielin yksiin	52

HINTA 30 P.